

1 Přílohy

1.1 Projekt

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly: Šárka Hellerová, Bc.
2. Osobní číslo (UČO): 68113123
3. Rok imatrikulace na FHS (IZV) UK (bak. studium, jinak mag. studium): 2010
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK rozhodné pro datum obhajoby DP: 24. 09. 2010
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny: Ekologická témata na stránkách Mladé fronty Dnes – srovnání let 1998 a 2008, Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Žurnalistika, 2010, Praha
6. Předběžný název DP: Břidlicový plyn a střety (veřejných) zájmů (na příkladu lokalit Trutnovska a Berounska)
7. Obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]): Lidská společnost je závislá na zdrojích energie. Dlouhodobý spor se vede o to, zda těchto zdrojů ubývá, nebo v jistém smyslu přibývá. Jedním z relativně nově využívaných zdrojů energie je takzvaný břidlicový plyn. Ten se již těží v různých zemích světa, úspěch zaznamenala těžba břidlicového plynu především ve Spojených státech. Těží se i v několika zemích Evropské unie a těžbařské společnosti zažádaly o stanovení průzkumných území v České republice v několika lokalitách. Těžba s sebou nese rozličná environmentální rizika, proto často vyvolává protesty obyvatel dotčených lokalit. Ty vedly v České republice k diskuzím o úplném zákazu těžby metodou hydraulické frakce, kterou se břidlicový plyn získává.
8. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]): Záměr soukromých společností těžit v České republice břidlicový plyn vyvolal v České republice diskuzi. V jejím jádru stojí spor o ekonomický rozvoj a příspěvek k energetické bezpečnosti státu na straně jedné a ochrana životního prostředí na straně druhé. V diskurzu této debaty se v různých souvislostech objevuje pojem veřejný zájem. Zjistit, jak je s ním zacházeno a jaké jsou další zájmy jednotlivých aktérů, je předmětem této práce.
9. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2–4 na výběr); pro práci 1–2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém:
  - Kde vidí jednotliví aktéři v kauze těžby břidlicového plynu veřejný zájem?
  - Lze v kauze břidlicový plyn (tj. záměr soukromých společností těžit v České republice břidlicový plyn.) jasně identifikovat veřejný zájem/ veřejné zájmy? (Jak?)
  - Jaké jsou zájmy jednotlivých aktérů?

10. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity: Metoda získávání dat - polostrukturované rozhovory → Metoda analýzy dat – postupy zakotvené teorie.
11. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu například praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.): Zatím není jasné, jak se možnosti těžby břidlicového plynu v České republice vyvinou. Je to otázka, která se řeší nejen v jednotlivých evropských státech, ale i na úrovni Evropské unie. Analýza problematiky veřejného zájmu a zájmu jednotlivých aktérů v kauze břidlicového plynu může být příspěvkem do probíhající diskuze.
12. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“): Podobný výzkum, zkoumající otázku veřejného zájmu v souvislosti s možnou těžbou břidlicového plynu, nebyl dle mé rešerše v České republice dosud realizován.
13. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos: Teoretický přínos nemusí být žádný, dosažené výsledky však mohou být přínosem chápání obecného pojmu „veřejný zájem“ v České republice na začátku 21. století.
14. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):
  1. Úvod.
  2. Teoretická část
    - 2.1 Veřejný zájem (*ekonomická, politologická, sociologická rovina, strategické plánování*)
    - 2.2 Zdroje energie (Obnovitelné/neobnovitelné zdroje energie)
    - 2.3 Břidlicový plyn
    - 2.4 Těžba břidlicového plynu ve světě
    - 2.5 Těžba břidlicového plynu v České republice
  3. Metodologie
  4. Výzkum
    - 4.1 Rozhovory s dotčenými aktéry a jejich analýza
  5. Závěr

Předběžná bibliografie k tématu:

- STRAKA, K. 2005. *Veřejný zájem v rozhodování o ekologických limitech těžby*. Praha, 90 s. Vedoucí práce Ivan Rynda.
- AITKEN, G., BURLEY H. a kol. *Břidlicový plyn (Nekonvenční a nechtěný: případ břidlicový plyn, 2012, dostupné z:*
http://aa.ecn.cz/img_upload/eafd8382e68de047a49213a9ed52af69/nekonvencni-a-nechteny-pripad-bridlicovy-plyn.pdf
- DVOŘÁKOVÁ, V. a kol. 2012. *Podkladový materiál pro ministra životního prostředí k problematice nekonvenčního zemního plynu z břidlic a podzemního zplyňování uhlí*. Praha: Česká geologická služba.
- STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu*. Boskovice: Nakladatelství Albert.

15. Předpokládaný vedoucí DP: PhDr. Ivan Rynda
16. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zázemí, praxe a zájem studenta):¹ Velmi aktuální téma těžby břidlicového plynu v České republice mě zaujalo na terénní praxi v CHKO Broumovsko.

Praha, 1. ledna 2014

SKE	diplomant	vedoucí DP	vedoucí katedry
-----	-----------	------------	-----------------

---

¹ nepovinné

1.2 Osnova rozhovoru

Břidlicový plyn a veřejný zájem

1. Souhlasíte s účastí ve výzkumu pro diplomovou práci Šárky Hellerové, citováním vašich odpovědí a uvedením vašeho jména a profese?
  2. Pamatujete si, kdy a jak jste poprvé slyšel o břidlicovém plynu? (obecně/v České republice)
  3. Jaká byla tehdy vaše reakce? (obecně, v České republice)
  4. Na základě čeho jste si později utvářel názor?
  5. Změnil se Váš názor poté, co se začalo uvažovat o průzkumu břidlicového plynu v České republice?
  6. Jaká je vaše pozice v celé kauze, jak jste se ohledně břidlicového plynu osobně či profesně angažoval?
  7. Jaké jsou vaše osobní důvody, kvůli kterým se angažujete v této záležitosti?
  8. **Společnost Basgas Energia Czech podala v roce 2011 na ministerstvo ŽP žádost o stanovení průzkumného území Berounka a Trutnovsko pro vyhledávání zásob břidlicového plynu. Měl by být dle vašeho názoru tento průzkum proveden?**
  9. Proč ano/ne?
  10. Co všechno má / mělo by být předmětem průzkumu?
  11. Domníváte se, že samotný průzkum již podstatně zvyšuje možnost těžby, resp. rozhodnutí o ní nebo ji neovlivňuje?
  12. Jaké jsou podle vás ekonomické souvislosti průzkumu a těžby břidlicového plynu? (ekonomický pilíř)
  13. Je těžba břidlicového plynu přípustná z ekologického hlediska? (environmentální pilíř)
- Podrobněji k pro a proti: Navázat na předchozí odpověď (č. 8), proč ano a proč ne a doptat se na environmentální, sociální a ekonomické výhody a nevýhody průzkumu a těžby – rozlišovat průzkum a těžbu!*
14. Co soudíte o dopadech těžby BP na místní obyvatele? (lidský pilíř; kvalita života)
  15. Jaké jsou podle vás politické souvislosti průzkumu a těžby břidlicového plynu? (Cokoliv vás napadne, například – proč se vlastně má břidlicový plyn nyní zkoumat / těžit?)
  16. Jaké sociální dopady by průzkum měl na dané regiony? (Přinesl by průzkum něco regionu?)
  17. Proč podle Vás firmy usilují o tato průzkumná území?
  18. Souhlasíte-li s průzkumem, souhlasil byste i s následnou těžbou v těchto oblastech?
  19. Souhlasil byste s průzkumem / těžbou v jiných lokalitách ČR?
  20. Měl by se břidlicový plyn těžit kdekoli na světě, nebo byste byl pro celosvětový zákaz těžby metodou hydraulického štěpení? Je nějaký rozdíl mezi těžbou u nás, v USA, jinde? Proč?
  21. Kdo by měl o těžbě rozhodovat: jak? (Je současný rozhodovací proces nastaven správně?)
  22. Lze v souvislosti s těžbou břidlicového plynu hovořit o veřejném zájmu? Pokud ano, v jakých souvislostech?
  23. Na základě čeho lze usoudit, zda průzkum je nebo není ve veřejném zájmu?
  24. Co je podle Vašeho názoru veřejný zájem? Jak byste definoval veřejný zájem?
  25. Kdo další by podle vás neměl mezi respondenty chybět?
  26. Existuje něco dalšího, na co byste se zeptal na mém místě?

1.3 Text petice Stop HF

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 1442/65

100 10 Praha 10

Petice „Stop HF – Český kras“ **proti průzkumu výskytu břidlicových plynů či jiných látek a jejich** **následné těžbě metodou hydraulického štěpení (HF)** **v průzkumném území Berounka** podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním

TEXT PETICE

„My, níže podepsaní občané, vyjadřujeme podpisem pod touto peticí svůj nesouhlas se záměrem firmy Basgas Energia Czech, s.r.o. (zástupce australské firmy Hutton Energy) provést průzkum možného výskytu kapalných a plyných uhlovodíků – zejména tzv. „břidlicového plynu“ v průzkumném území Berounka, které se nachází v katastrálních územích obcí v okrese Beroun: Beroun, Bubovice, Karlštejn, Loděnice, Lužce, Měňany, Mezouň, Mořina, Mořinka, Srbsko, Svatý Jan pod Skalou, Tetín, Vysoký Újezd a v okrese Praha-západ: Dobříč, Choteč, Chýnvice, Kosoř, Ořech, Roblín, Tachlovice, Třebotov a Zbuzany, jakož i s případnou následnou těžbou „břidlicového plynu“ na tomto území metodou hydraulického štěpení (HF).

Navržené průzkumné území se z větší části nachází na území Chráněné krajinné oblasti Český kras. Kromě toho jde o území mimořádně historicky významné a hojně navštěvované turisty, ve kterém se nachází i množství kulturních památek (Karlštejn, Tetín, Svatý Jan pod Skalou apod.). Na takto významném území musí být zájmy ochrany přírody nadřazeny nad zájmy ekonomické. Naším cílem je proto nedopustit nevratný zásah do přírody a krajiny, ohrožení podzemních a povrchových vod, znečišťování ovzduší a negativní vliv na zdraví lidí v důsledku činností, při nichž je využívána technologie hydraulického štěpení.“

V Berouně dne 21.3.2012

Petiční výbor:

JUDr. Marcela Bergerová, Pod Ptačí skálou 14, 26601 Beroun

Ing. Michal Dejmal, Talichovo údolí 232, 26601 Beroun

Marie Dejmalová, Talichovo údolí 232, 26601 Beroun

Tereza Boučková, Na Výsluní 100, Svatý Jan pod Skalou, 267 11 Vráž

Petiční výbor zastupuje:

JUDr. Marcela Bergerová, Pod Ptačí skálou 14, 26601 Beroun

1.4 Odborné vyjádření k zamýšlenému průzkumu

Odborné vyjádření k zamýšlenému průzkumu na „břidlicový plyn“ v průzkumném území Berounka

My, níže podepsaní specialisté, vyjadřujeme vážné znepokojení nad záměrem firmy Basgas Energia Czech s.r.o. (zástupce australské firmy Hutton Energy) provést průzkum možného výskytu kapalných a plyných uhlovodíků – zejména tzv. „břidlicového plynu“ v průzkumném území Berounka tak, jak bylo definováno v Úředním věstníku Evropské unie ze dne 5. 4. 2011 a jehož zákres je volně přístupný ke stažení na stránkách www.basgas.com. Případnou těžbu „břidlicového plynu“ nebo i samotný ložiskově-geologický průzkum na uhlovodíky tohoto typu, pokud bude spojen s pokusným hydraulickým štěpením a pokusnou extrakcí plynu, pokládáme v této oblasti za vysoce závažné ekologické riziko a to zejména z těchto důvodů:

- 1) Geologická struktura oblasti vylučuje úspěšné použití metody tzv. hydraulického štěpení, která by byla v případě průzkumu i těžby použita. Porušení horninového prostředí je v této oblasti značné (jde o komplikovanou kombinaci vrásové, zlomové a přesmykové stavby). Horniny siluru a devonu jsou v uvažovaném průzkumném území složitě tektonicky porušeny a zvrásněny do komplikovaných struktur. Dokonce i při extrakci uhlovodíků z podložních břidlic ordovického stáří stále hrozí únik potenciálně karcinogenních extrakčních fluid (viz http://en.wikipedia.org/wiki/Shale_gas) podél hluboce založených poruch, o jejichž skutečném průběhu ani nyní, po více než 200 let trvajícím výzkumu, nejsou ve větších hloubkách pod povrchem k dispozici dostatečné informace. Udržení extrakčních fluid pod kontrolou v uvažované zdrojové litologii je v dané tektonické stavbě oblasti předem vyloučeno, a to bez ohledu na použitou technologii.
- 2) V navrženém průzkumném území se nacházejí silně zkrasovělé polohy vápenců, což lze doložit existencí více než 250 jeskyní v uvažované průzkumné ploše, které jsou řádně evidovány a chráněny podle zákona 114/1992 Sb. Zkrasovění, včetně dokumentovaných a zmapovaných dutin, zasahuje prokazatelně do velkých hloubek pod povrchem (-129 m pod povrch ověřeno mapováním, -67 m pod hladinu Berounky ověřeno mapováním). Podle teplot vyvěrajících krasových vod lze doložit jejich živý oběh až do hloubek kolem 500 m pod terénem. Většina krasových pramenů má velmi pomalý oběh vody v podzemí, se zdržením v desítkách let (jednoznačně prokázáno řadou stopovačů), a s hydrogeologickými povodími pramenů běžně o ploše několika kilometrů čtverečních. Krasových pramenů je v uvažovaném průzkumném území několik desítek, některé z nich jsou využívány jako zdroje pitné vody.
- 3) Dokonce i ložiskově-geologický průzkum na „břidlicový plyn“ musí, alespoň v omezené míře a po předchozím detailním průzkumu za použití jiných, bezpečnějších metod, testovat možnost hydraulického štěpení hornin za použití potenciálně nebezpečných extrakčních fluid.
- 4) Navržené průzkumné území se z větší části nachází na území Chráněné krajinné oblasti Český kras. V tomto navrženém průzkumném území se nacházejí dvě národní přírodní rezervace (Koda a Karlštejn), jedna národní přírodní památka (Černá rokle u Kosoře), a dalších 8 přírodních rezervací a památek. Dále je zde 5 Evropsky významných lokalit z hlediska chráněné bioty, nadregionální i regionální biocentra a biokoridory. Jde o území mimořádně historicky významné a hojně navštěvované turisty, ve kterém se nachází množství kulturních památek (Karlštejn, Tetín, Svatý Jan pod Skalou apod.). Území je rekreačním zázemím hlavního města Prahy a studijním a výzkumným územím vysokých škol a vědeckých ústavů. Na takto významném území musí být zájmy ochrany přírody nadřazeny nad zájmy ekonomické, což jednoznačně platí v I. a II. zóně CHKO a v maloplošných zvláště chráněných územích.
- 5) Uvažované průzkumné území je poměrně hustě zastavěno a osídleno (nachází se zde více než 20 obcí). V případě plánů na realizaci záměru bude odpor obcí a obyvatelstva nepochybně natolik silný, že záměr nebude možné realizovat.

Vyzýváme proto firmu Basgas Energia Czech s.r.o. aby od zamýšleného záměru vymezení průzkumného území Berounka a touto firmou uvažovaného průzkumu zahrnujícího pokusné hydraulické štěpení hornin ve vrtech sama ustoupila.

V Praze, dne 14.3.2012